Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Roberto Bergara Goenaga

Zestoa, Gipuzkoa (1916-2008)

Aurkibidea

Biografia

Aizarnan jaio zen, Urrutikoetxea baserrian. Hamaika urterekin Urduñara joan zen ikastera (fraideetara). Gerra ostean itzuli zen etxera. Aizarnako harakina izandakoa, baserriz baserri txerri-hiltzen eta behiak larrutzen ibilitakoa zen.

Zintak

ZES-001

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Sarasua Aranberri, Asier
- **Data**: 2005-12-09
- **Iraupena**: 55 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Sarasua Aranberri, Asier
- **Transkribatzailea(k)**: Zabaleta Zuloaga, Miren
- **Emalea**: Sarasua Aranberri, Asier

Pasarteak

1. Aizarnako jaiak

- **Erref**: ZES-001/003
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:09:10. **Bukatu**: 00:11:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Aizarna asko aldatu da. Lehengo jaiak ere ezberdinak ziren: soinu-jotzailea, eta taberna parea. Inguruko auzoetatik ere jende ugari etortzen zen.

Transkripzioa
- Eta Aizarna nolakua zan, oain bezalakua?
- ROBERTO: E?
- Aizarna, plaza ta, oain bezalakua zan lehen? Asko kanbiatu al da?
- R: Dexente, dexente.
- Bai?
- R: Dexente, bai, dexente.
- ALABA: Zer ibiltzen zenuen gaztetan ta kontau beharko ixkiotzu, aita.
- R: E?
- A: Ze itten zenuen gaztetan kontau behar.
- MARGARITA: Jaietan ze iten zenduen, jaietan ta.
- R: Nexka launtzen.
- Neskak launtzen.
- R: Nexka launtzen ordun, ze ingo gendun, ba?
- Eta erromeriyak eta nun izaten zian, bertan?
- R: Bertan. Hori bai jai giro. Soiñu-jotzaillia ta [...], baiña, betikok.
- Eta hemen, plazan?
- R: Plazan. Plazan erdi-erdin. Taberna, uain hor [...], o zer dao. Bai, pare hortantxe beti soiñuba o zan. Soiñu-jotzaillia zeatu zun ta parian danzan [...] plazan itteko. Premiyua atea nun dantzan.
- Bai, e?
- M: Hori, ordia, geero, Roberto.
- R: Bai, gero, bai.
- Baiña...
- R: Gaztetan ez, zahartuta.
- A, bai, e?
- R: Zahartuo, ba. Urte batzuk bai, hori zala 're, e! Dezente.

- Dantza asko indakua zea, orduan.
- R: E?
- Dantza asko eindakua?
- R: Bai. Habilidade gutxi.
- Pixkat bai.
- R: Habilidade gutxi. Zero, zero "a la izquierda".
- Ta, dantza asko izaten zan? Jende asko dantzan eta?
- R: Bai.
- Afiziyua zeon?
- R: Haundiya ordun. Izuarriya, hola, dantzaik eta. Kalea bai, kalea juten zianen, bertakotzat, baiña buelta haundiya zekakek txarra [...]. Santa Engraziko zeatikan ta buelta, puf, haundiya.

2. Aizarnako alkate izan zenekoa

- **Erref**: ZES-001/005
- **Iraupena**: 0:00:30. **Hasi**: 00:12:25. **Bukatu**: 00:12:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:
Aizarnako alkate izan zen. Lan asko, galanki.

3. Andre-gizonek elkar ezagutu zutenekoa

- **Erref**: ZES-001/007
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:16:35. **Bukatu**: 00:18:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:
Zarautzen ezagutu zuten elkar. Margarita lanean zegoen Zarautzen, eta Roberto "juergan". Margaritak txapela kendu zion, eta horrela ezagutu zuten elkar. Hurrengo astean itzuli zen Roberto txapelaren bila.

4. Aizarnatik Zarautzera eta Azpeitira feriara

- **Erref**: ZES-001/009
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:19:50. **Bukatu**: 00:20:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Aizarnako baserritarrak Zestoara eta Zarautzera joaten ziren feriara. Azpeitira ere bai, dezente. Azpeitian asko saltzen zen.

Transkripzioa
- Eta, orduan, e, Aizarnatik eta, feriyara Zarautza izaten zan?
- M: Bai.
- R: Zestua 're bai, hillero, Zestua 're.
- M: Zestua, Azpeiti, Zarautz. Hoiek ibiltzen zian, jeneralian.
- R: Zarautza 're bai, Azpeitira 're bai.
- M: Bai, ezkondu ezkeo 're beti. Feriya, gizonezkuan salida hori izaten zan.
- R: Hiru hoiek fijo, pijo hoiek.
- Zarautza bai, e?
- M: Bai, Zarautza 're bai.
- Eta normalian gehio Zarautza, o?
- M: Nik uste... Azpeitira, Zarautza, hor ibiltzen zian. Geo, pixkana-pixkana galtzen jun zian hoiek, ta, erretirau. Baiña nik uste, Zarautza gehio ibiltzen zala jendia. Zarautza ta Azpeitira. Zestua...
- R: Azpeitira gehienekua, Zarautz baiño.
- M: Azpeitira hemendik gehienekua.
- Gehio saltzen zan, Azpeitiyan gehio saldu?
- M: Bai. Ta saldu ta eosi ta tratu gehio nunbait iten zan Azpeitiyan, ganauakin ta.

5. Baserri guztietan esne-behiak

- **Erref**: ZES-001/011
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:22:35. **Bukatu**: 00:24:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:
Lehen baserri guztietan ziren behiak, esne-behiak. Kamioia pasatzen zen baserriz baserri, eta esne guztia bildu. Orain bi granja bakarrik geratzen dira, baina lehen baino behi gehiago. Gainontzean, baratzea ere izaten zuten denek, baina txikia, etxerako lain.

Transkripzioa
- Eta ganaua lehen ze izaten zian, esnetako edo?
- M: Daneakuak jenealen.
- Bai?
- M: Esneta 're iten zan, baiño uain bezela ez zeon prestauta esneta iteko jendia, e! A! [...] zana bai, esnia biltzen zan ordun 'e, ta...
- R: Bai, apaizai, puñetai ta, danai...
- M: Jenealen marmitaka batzuk atetzen zien, aurrenetik garai baten. Bildu etxian zeon esnia ta kamiona pasatzen zan ta zakanak eman. Baiño zenbat? Lau o bost behi eoten zian baserrin, izaten zianak. Baserri asko, bai.
- Eta kamiona bertatik pasa.
- M: Eta kamiona pasatzen zan esnia biltzea. Oain berriz bi baserri baiño Aizarna guztiyak ordun ateatzen zun, baiño gehio ematen due bitatik. Jenealen bi eongo dia honeta dedikatzen dianak hemen.
- [...].
- M: Bai. Hori berriya iten ai da, ta ez dakit ze in behar dun! Ez daki asko ze

in behar dun beak hainbeste lanekin! Ta beste bat hemen goien, bi baserri [...] dedikatzen dianak. Hoiek daude oaintxe.
- Eta bestela, baratza izango zan, e...
- M: Baratza gutxi, itxeako lain.
- Gutxi?
- M: Bai.
- Ez zan saltzen kanpoa?
- M: Ez zan juten hemen... Zortzin behiñ o, oillo arrautzak eta holako jenerua bildu itxian sobre zekanak, eta Azpeitira saltzea. Ta honen gurasuak 'e nik hala ezautu nittun. Harek 'e itxian sobran zekana, behar zana, o ahal zana, itxian bertan ta igual, itxian jan gabe eaman, bizitzeatik. Ta hola etxeko jenerua eamaten sobratzen zan, ta. Honen gurasok eta guk 'e bai, berdin. Familiya hazitzeko, hamar seme-alaba badia, ta.

6. Txerri-hiltzaile eta behi-larrutzaile

- **Erref**: ZES-001/013
- **Iraupena**: 0:05:20. **Hasi**: 00:24:40. **Bukatu**: 00:30:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Roberto izan zen garai luze batean txerri-hiltzaile eta behi-larrutzaile. Kanpoan izan zen urte batzuez, gerratean, eta orduan ikasi zuen ogibidea. Herrira itzuli zenean, bera hasi zen harakin lana egiten Aizarnan. Askotan, gau erdian etortzen zitzaizkion bila, behia haizatuta, edo kolpea hartuta... Jeneroaren zati bat ematen zioten, eta zerbait pagatzen zioten. Aizarnan ez da izango bera ailegatu gabeko etxerik.

Transkripzioa
- A: Hau ibiltzen zan herrin karnizero. "E! Txerria hil behar deula. Etorri baserri honta!", ta juten zan baserrira txerri hori hiltzea ta.
- Zu izaten ziñan txerri-hiltzen eta?
- M: Herriko karnizerua.
- Oain izaten da, ez, e...
- M: Oaintxe bai, epokaik onena, garai, neguan, oain garai hontatik aurrea.
- Ta orduan hemen inguruko baserri guztietan zu, zu izaten ziñan...
- R: Bai.
- ... txerri-hiltzen?
- R: Bai, jauna, bai.
- M: Behi-narrutzen 'e bai. Hola izaten zan, ba, behi-narruk eta, o hanka hausi zula o gaixoik zeola o, jateko ona baldin bazeon, ta, etxez etxe. Behiak narrutu 're bai, honek iten zittun [...].
- Eta hanka bat hausi ta normalian ze iten zan?
- M: Geo zeak etorri zian, soziedadek, [terrama] esaten giñun guk, soziedadek.
- Nola?
- M: Soziedadia, terrama esaten zan.
- Terrama.
- M: Ez dakit nola esplikatu. Soziedade bat. Ganau baten galera baldin bazan, ba, etxe hoiek alkarrekin paatu iten zenun galera hura baserritarrai.

Ta haragiya partitu iten zan. Ta honek iten zun hil ta partiketa. Zenbat itten zian, nolako ganaua zan, partitu kilotan honenbeste ta...
- Zatitu ta...
- M: Lan hoiek.Hor, hortan asko ibiliya...
- A, bai, e?
- M: ...lan hoietan.
- Eta nola hasi ziñan lan hoiek eiten?
- M: Karnizerua zan, ikasitakua.
- A! Kanpuan!
- M: Kanpuan ikasitakua, ta herriyan besteik ez zeon hola karnizero...
- A: Urduñan, lehen esan deguna.
- M: Bai, karnizero eon zanen, han urte asko in zittun. Zenbat urte in ziñuzen Urduñan?
- R: [...].
- A: Ahaztuta daka, ahaztuta daka.
- M: Esan dizut, ba, ahaztu iten zaizkiyo.
- R: Ez dao tokiik nere buruan.
- M: [...] ingo zittun Urduñan, karnizero, ta herriyan ez zan eongo karnizeroik. Anaia zaharraua zeon itxen lanen ibiltzen zana, baiño hura gerra denboan hil zanen, ta, hau etorri, ba, beau gelditu zan itxen.
- R: [...].
- M: Eta nola karnizero ikasiya zan, ba, honei [...] hots eiten ziyen, ta gaben igual, hainbeste bire Urdaneta, ta.
- A, bai, e? Aizarnatik kanpora ere bai.
- M: Bai. Hartu gantxua ta zea, kutxillua bizkarren ta oiñez.
- R: Gauen zean nao ta, "boun-boun!", atia hotsa, jo ta, etorri ta. Ez dakit [...], jode!
- M: Ordun ez gendun pentsatzen gaiñea, bildurtu 're iten ate jotzen zuenen gauza txarrik izan behar zunik.
- Holako konturen bat izango zala, ez?
- M: Holakotxe zean bat izango zala.
- R: Bai, ba.
- M: Oain, berriz, beste gauza batzuk pentsatzen dia ta.
- Eta gabian 'e...
- M: Bai, bai, paolakiñ 'e. O lastasuziyakiñ 'e igual. Lastasuziyakin ez dakit, baiño paolakiñ askotan.
- Izango zan lastasuziyakin ere bai, ez?
- M: Igual, igual. Baiño paola [...]. Baiño billa etortzen zitzaionen batek launduko ziyon, ta biyak segi.
- R: Bi bai, lau laun igual.
- M: Lau laun igual.
- Eta gabian presa izaten zan horrelako kontuak iteko, ala?
- R: Bai.
- M: Bai, segun. Kolpea akauta zeola, o akau in zala, o haizatu in zala, o... Segun bai, zenbat eta azkarro narrutu, haragiya hobia ateatzeko izaten zan.
- Haizatu ze izaten da, gaixotasunen bat, o?
- M: Ez. Asko janda haizatu.
- R: Haizatu, haizia o zea, jata... Arnasik hartu eziñik geatu.
- M: O zulatu in behar, o pulzoiakin zulatu 're behin baiño gehiotan.
- Baiña hori biziik dala.
- M: Biziik dala, bai.
- Biziik dala.
- R: Jatekuak kalte in diyolako 're baita.
- M: Udaran jan, beruan jan da, o 're baita. Belarra berotutakua jan dala, ta.

- Orduan, e. Larrutzen eta sendatzen 'e bai, ez?
- R: Partittu, partittu 're bai.
- M: Bai, bai, bai. Batzutan gertatu [...] ...
- Albaitero.
- M: ... zulau ta sendatzia 're gertatzen zan.
- R: Zailla. Gere moukua.
- M: Zailla. Narrututa hobe.
- A, bai?
- R: Ordun 'e beteinaiok, ordun [...] beteinaiuak.
- M: Narrututa hobe izaten zan. Haragiya konserbatzeko moukua baldin bazekan, aprobetxatzeko moukua, ba, galerik iya ez zun izaten, ta.
- Eta behia zatitzia ta lan astuna izango zan, ez? Gogorra. Behia zatitzia ta narrutzia ta.
- M: Bai, baiño gustoa. Laun artian ta gustoa ibiltzen zian.
- R: Garaian garaiako lana, normala, normala.
- M: Gustoa. Builla pixkat atea ta batak bestiai erritan inda.
- R: Ez, ez, ez, ez.
- Jai giruan.
- R: Ez, ez, ez.
- M: Gantxua [...] jaso eziñik behia sokatik eta, beno! Lanen ai zanen azkar in beharko zun gaiñea, beira!
- Eta gero zuri zati bat ematen zizuten?
- R: E?
- Zuri jeneruan zati bat ematen zizuten?
- M: Bai, jeneralen.
- R: Bai, zea, baiña pieza haundiik ez, e!
- Ez, e?
- M: Ez.
- R: Pieza haundiik ez.
- Eta...
- R: Uain, paatu o, dirutan.
- M: Bai, zeoze paatu [...].
- A, paatua izaten zan.
- R: Dirutan.
- Dirutan.
- R: Eman, ta...
- Eta txerri-hiltzen ere bai.
- R: Puf!
- M: Txerri-hiltzen asko.
- R: Hemen ez dek eongo, erten horrea ta eun guztiya pasta 're...
- M: Etxeik ez.
- R: ... ni aillau gabeko itxeik, txarriik hildako...
- M: Txerriik hil gabeko etxeik.
- R: [...]. Danak.
- Danak.
- R: Bai.
- M: Itxez itxe. Txarri hiltzen danen, danen. [...] danen. Ez dakit zean ta akaso, [...] ta goiko hoietan 'e bai?
- R: Ni aillau gabeko tokiik ez dao.
- M: Ez, ganau o txerriya hiltzen aillau gabeko baztarrik ez.

7. Santa Engraziko jaiak

- **Erref**: ZES-001/015
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:32:00. **Bukatu**: 00:33:40

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Erromeria eta jai handienak Santa Engrazin izaten ziren, eta gehienbat Santio jaietan. Jende asko izaten zen, inguruko auzo guztietakoak biltzen ziren bertan.

Transkripzioa
- Eta esan diazue hemen erromeriya izaten zala, Aizarnan bertan, plazan. Jaiero?
- M: Santa Engrazin bai, igual, jaiero, e?
- R: Santa Engrazin jaiero?
- M: Ez?
- R: Ez, ez.
- M: Tabernan o izango zan, baiño nik ez det ezautu hola kalen jaiero. Festetan ta.
- Festetan.
- M: Festetan, bai, dana. Eozer, Paskua biarrena ta sekulako festa iten zan ta, Ama Birjiñetan, ta. Gaiñuntzen tarten plazan, zeoze, omenaldi bat o zerbait baldin bazan, bai.
- R: Omenaldiya zeana...
- M: Zeozer zea baldin bazan, baiño bestela Santa Engrazin nik uste gehio izaten zala. Ni neuk ez naiz akordatzen hemen hola, jaiero, soiñuakin, ta...
- Noiz izaten da Santa Engrazin?
- M: Santiyotan.
- Santiyotan.
- M: Bai, Santiyotan jeneralen.
- R: Uain, ba al dakik Santiyo noiz dan?
- M: "Veinticinco de Agosto... de Julio".
- Julio.
- M: "Veinticinco de Julio".
- R: Ondo, ondo, ondo.
- M: Baiño, bestela erromeia jaiero han seguruo ingo zan. Han aittutako errezelua dakat nik jaiero Santa Engrazin soiñua.
- Eta Santiyo egunian jai haundiya izaten zan Santa Engrazin?
- R: Jende asko juten zan ta.
- M: Nik uaingua, nik ezautu deten ezkeo, bai. Oain, lehenotik ez dakit.
- R: Bueltako barriyuetako jendia bai, Urdanetakok eta zeak eta.
- E: Bertako, bertako... Bertan ingurun baserri asko dia urrutikuak eta asko dia.
- R: Bai.
- Barriyo asko, ez?
- M: Honen edade multzukua 're bai, buru onakin daona badao han, Joxe Manuel, Joxe Manuel Leon.

8. Eguraldi txarrarekin agertzen diren hegaztiak

- **Erref**: ZES-001/017
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:36:30. **Bukatu**: 00:37:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna

Laburpena:
Eguraldi txarrarekin hegaztiak sartzen ziren: hegaberak, antzarrak, kaioak...

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-11-13

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com